

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Vladimir Timofti

Judecători - Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Petic Viorel xxxx, născut la xx xx xxxx,
originar din r-nul xxxx s. xxxx, domiciliat în
mun. xxxx or. xxxx str. xxxx nr. xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 03.11.2017 – 09.02.2018;

Instanța de apel: 11.04.2018 – 24.05.2018;

Instanța de recurs: 26.07.2018– 18.12.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei, sediul centru din 09 februarie 2018, adoptată în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Petic Viorel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.art.42, 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa în formă de amendă în mărime de 1 500 unități convenționale, ce constituie 75 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pentru o perioadă de 6 ani.

A fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 1 799, 40 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că inculpatul Petic Viorel, activând în funcție de director al întreprinderii Silvice Orhei, acționând în complicitate cu Josan Vitalie și alte personae, au comis abuz în serviciu din interes material în următoarele circumstanțe:

Viorel Petic, activând în funcție de director al întreprinderii Silvice Orhei, fiind în înțelegere prealabilă cu Josan Vitalie, în scopul obținerii unor profituri ilegale, a repartizat cantoanele cu masă lemnoasă de categorie superioară unor pădurari loiali și a dat indicații pentru denaturarea datelor privind volumul și categoria masei lemnoase prezente, recoltate și reflectate în autorizațiile de exploatare a pădurii, în fișele de evaluare, în lisele de

inventariere, precum și tănuirii, schimbării de categorii al masei lemnoase în procesul tăierilor autorizate.

Astfel, la data de 12.04.2017, în perioada de timp 09.47 – 09.59 min., șeful ocolului silvic „Susleni” Nazaria Vladimir, fiind în biroul de serviciu al directorului ÎS „Orhei” Petic Viorel și informându-l despre surplusul de masă lemnoasă în volum de 167 m³, obținut ca rezultat al exploatării unor parchete și realizări fără a fi luat la evidență, îi transmit lui Petic două pachete cu bancnote în sumă totală de 31 700 lei.

Totodată în perioada de timp cuprinsă din 17.02.2017 - 15.05.2017, Petic Viorel activând în calitate de director al Întreprinderii Silvice Orhei a primit mijloace bănești în sume de 9 000 lei, 3 900 lei, 9 750 lei, 6 600 lei, suma de 325 euro, care conform ratei de schimb a BNM constituiau 6 500 lei, 3 700 lei, suma de 100 euro care conform ratei de schimb a BNM constituia 2 000 lei, în cuantum total de 41 450 lei de la șeful ocolului silvic, Josan Vitalie, care i-a explicat că banii transmiși își au proveniența din comercializarea surplusului masei lemnoase realizate din tăierea parchetelor 10/N, parchetelor 2/H și 24/B, 2/A 24/B, 7C și parchetul 25, toate din ocolul silvic Seliște.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Petic Viorel, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului să fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă cu aplicarea art.78 Cod penal, coroborat cu art.79 Cod penal.

În argumentarea apelului declarat, avocatul a invocat că pedeapsa aplicată inculpatului este una prea aspră și neproportională infracțiunii comise, instanța nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de circumstanțele care atenuează răspunderea penală precum, recunoașterea vinovăției, căința sinceră, inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, a restituit prejudiciul înainte de a fi pus sub învinuire, este caracterizat pozitiv, nu are antecedente penale, are la întreținere doi copii minori.

Astfel, consider că datele ce caracterizează pozitiv persoana celui vinovat în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei pot fi recunoscute și ca circumstanțe ce atenuează pedeapsa, chiar și în cazul în care ele nu sunt prevăzute ca atare în art.76 Cod penal. La fel a menționat că în sentință, instanța de judecată este obligată nu numai să constate faptul că la stabilirea pedepsei se ține cont de datele personale ale condamnatului, ci și să indice concret care date sau circumstanțe stabilite demonstrează caracteristicile personale ale acestuia și rolul lor la stabilirea pedepsei.

De asemenea consideră că în calitate de circumstanțe excepționale urmau a fi recunoscute personalitatea făptuitorului care a comis pentru prima dată o infracțiune, se caracterizează pozitiv, comportamentul inculpatului după comiterea faptei, care a contribuit activ la stabilirea circumstanțelor comiterii faptei, căința sinceră și regretele pe care le are.

Cu toate acestea însă instanța a reținut într-un mod foarte simplist că nu a constatat careva circumstanțe excepționale prevăzute de art.79 Cod penal și nu a considerat să le examineze și să se expună asupra cumulului de circumstanțe atenuante invocate de apărare.

Astfel, apelantul consideră că cumulul de circumstanțe reținute ca atenuante de către instanța de judecată și normele de care a făcut uz instanța la individualizarea și determinarea categoriei pedepsei inculpatului, corectarea și reeducarea acestuia este posibilă și rațională fără aplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite

funcții sau de a exercita o anumită activitate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018, apelul declarat a fost admis, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit căreia lui Petic Viorel, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.art.42, 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, cu aplicarea art.78 alin.(2), 79 alin.(1) Cod penal, art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, stabilindu-i-se pedeapsa în formă de amendă în mărime de 1 500 unități convenționale, ce constituie 75 000 lei, fără aplicarea pedepsei complimentare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și corect a constatat că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Referitor la pedeapsa principală stabilită inculpatului, instanța de apel a considerat-o drept una echitabilă și proporțională faptelor comise, însă a reținut că prima instanță eronat a aplicat în privința lui Petic Viorel, pedeapsa complimentară.

Cât ține de apelul părții apărării, în partea ce vizează necesitatea de exclus în privința inculpatului a pedepsei complimentare, Colegiul a considerat că acesta urmează a fi admis, în acest sens remarcându-se prevederile art.79 alin.(1) Cod penal, ce instituie obligativitatea de a ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea inculpatului care la momentul comiterii faptei prejudiciabile nu avea antecedente penale, de stagiul de muncă în domeniul silviculturii - de peste 20 de ani, caracterizarea pozitivă a acestuia la locul de muncă, potrivit căreia este o persoană responsabilă, perspicace, sociabilă, flexibilă, echilibrată – calități pentru care se bucură de autoritate și stimă din partea colegilor de muncă, ținând cont de faptul că inculpatul Petic Viorel a restituit integral prejudiciul cauzat prin infracțiune, în mărime de 73 150 lei, până a fi pus sub învinuire, fapt ce micșorează esențial gravitatea faptei prejudiciabile și consecințele ei, de comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii - contribuirea activă în cadrul urmăririi penale la descoperirea infracțiunii săvârșite în grup.

Colegiul penal a constatat lipsa circumstanțelor agravante, în prezența acestui cumul de circumstanțe atenuante, din care a reținut că este posibilă stabilirea pedepsei prin prisma prevederilor art.78 Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79 alin.(1) Cod penal.

Mai mult, Colegiul a menționat și faptul că potrivit prevederilor art.79 alin.(1) Cod penal, contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia constituie circumstanță excepțională, iar această circumstanță a fost reținută în seama inculpatului.

Prin urmare, instanța de apel, a considerat că prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 75 Cod penal, respectiv nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele ce

atenuează sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia, din care motiv sentința urmând a fi casată în partea individualizării pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul a atacat decizia cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și menținerea sentinței.

Recurentul menționează că potrivit prevederilor art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului în cazul, în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege, toate fiind valabile în prezenta cauză.

În motivarea recursului ordinar, procurorul invocă faptul că pedeapsa stabilită inculpatului sub formă de amendă în mărime de 1 500 u.c. (75 000 lei), fără privarea de dreptul de a ocupa funcții publice, este neîntemeiată și contrară prevederilor legale.

Astfel, potrivit art.75 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată necesită să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Recurentul consideră că prin condamnarea lui Petic Viorel pentru cele comise, fără aplicarea pedepsei complimentare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, nu se va atinge scopul pedepsei penale de corijare a acestuia.

De asemenea consideră că instanța de apel neîntemeiat a aplicat prevederile art.78 Cod penal, or, la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei vinovatului, instanța de judecată trebuie să aprecieze gradul de influență al circumstanțelor atenuante și agravante asupra pedepsei penale, atât în baza criteriului cantitativ cât și a criteriului calitativ.

În această ordine de idei, acuzarea consideră că aplicarea pedepsei sub formă de amendă fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții, în cazul respectiv este una inequitabilă.

7. Avocatul Cojocar Dorin în numele inculpatului a prezentat referințe pe marginea recursului declarat de procuror, solicitând respingerea acestuia, ca inadmisibil, cu menținerea deciziei atacate.

8. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a sentinței, pentru următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărârii atacate și menținerea sentinței primei instanțe, când apelul a fost greșit admis. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art.434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Din conținutul recursului ordinar declarat de procuror se constată că ultimul invocă temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală și susține că hotărârea instanței de apel este pripită și neîntemeiată, instanța nu s-a pronunțat

asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel, deoarece aceasta, fără a aprecia just toate circumstanțele cauzei, greșit a dispus condamnarea lui Petic Viorel, fără aplicarea pedepsei complementare obligatorii sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, fiind aplicate dispozițiile art.79 Cod penal.

Verificând actele cauzei, în raport cu alegațiile titularului dreptului de recurs, Colegiul penal lărgit conchide că, judecând apelul, instanța neîntemeiat a dispus admiterea cererii avocatului Cojocarui Dorin în numele inculpatului, cu casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei, fără aplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. Soluția nominalizată nu este bazată pe circumstanțele reale ale cauzei sau, altfel spus, argumentele instanței de apel, precum că instanța de fond nu a dat o apreciere corespunzătoare prevederilor art.art.7 și 75 Cod penal, eronat stabilind inculpatului pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice, sunt vădit neîntemeiate, întrucât din partea descriptivă a sentinței rezultă că instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, just apreciind că, în speță, ținând seama de norma penală prevăzută la art.42 alin.(2), 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal a stabilit pedeapsa complementară obligatorie, reieșind din aceleași criterii de individualizare a pedepsei penale, prima instanță a aplica inculpatului Petic Viorel, pedeapsa complementară sub formă privare de dreptul de a ocupa funcții publice pentru o perioadă de 6 ani.

Prin urmare, contrar punctului de vedere exprimat de instanța de apel, Colegiul penal lărgit, în deplin acord cu instanța de fond, apreciază că, la caz, este oportun și rațional de a aplica față de Petic Viorel pedeapsa complementară, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice, iar în vederea acesteia statuări se expun următoarele raționamente.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, sancțiunea art.327 alin.(2) lit.b¹) Cod penal, prevede ca pedeapsă amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

Pentru a putea aprecia temeinicia capetelor de cereri formulate de recurent și ținând seama de natura erorilor de drept invocate, amintim că prima instanță a dispus condamnarea inculpatului în baza art.art.42 alin.(2), 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, la amendă 1500 unități convenționale ce constituie 75 000 lei, cu aplicarea pedepsei complementare - privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 6 ani.

După care, prin decizia instanței de apel, sentința a fost casată parțial, în latura stabilirii pedepsei, și anume s-a dispus neaplicarea pedepsei complimentare - privarea de dreptul de a ocupa funcții publice sau de a exercita o anumită activitate în privința lui Petic Viorel, prin prizma prevederile art.78 alin.(2), cu aplicarea art.79 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel, argumentându-și soluția privind neaplicarea pedepsei complimentare, a specificat că inculpatul regretă cele comise, căința sinceră, prezența în familie a doi copii minori, de stagiul de muncă în domeniul silviculturii - de peste 20 de ani, caracterizarea pozitivă a acestuia la locul de muncă, a restituit integral prejudiciul cauzat prin infracțiune, până a fi pus sub învinuire, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii săvârșite în grup,

ceea ce în opinia instanței permite stabilirea pedepsei prin prisma prevederilor art.78 Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.79 alin.(1) Cod penal.

La caz, circumstanțele la care a făcut trimitere instanța de apel (situații stabilite în cumul ca circumstanță excepțională: comportarea inculpatului în timpul și după consumarea infracțiunii, contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia constituie circumstanță excepțională, iar această circumstanță se reține în seama inculpatului Petic Viorel) sunt împrejurări obișnuite care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și deci nu pot fi reținute ca excepționale. Alte circumstanțe, care ar putea fi calificate ca excepționale, în cauza dată nu s-au constatat.

Colegiul penal consideră că motivarea instanței de apel în ce privește neaplicarea pedepsei complementare în privința inculpatului privind privarea de dreptul de a ocupa funcții publice, contravine atât art.79 alin.(1) Cod penal, cât și materialelor cauzei și ca rezultat, nu au fost respectate în tot criteriile de individualizare a pedepsei.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, în speță nu sunt aplicabile nici prevederile art.78 alin.(2) Cod penal, or, circumstanțele atenuante stabilite nu sunt în măsură să determine înlăturarea aplicării pedepsei complementare, iar sancțiunea normei stabilește obligativitatea aplicării pedepsei complementare.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal lărgit consideră relevant faptul că instanța de apel neîntemeiat a exclus pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții publice sau de a exercita o anumită activitate. Totodată urmează a se reține că pedeapsa sub formă de privare de dreptul de a ocupa funcții publice sau de a exercita o anumită activitate este o pedeapsă stabilită de legislator pentru infracțiunea prevăzută de art.327 alin.(2) lit.b¹) Cod penal, ca complementară obligatorie.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Colegiul penal lărgit remarcă că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, fiindu-i stabilit inculpatului pedeapsa prevăzută de sancțiunea

art.art.42 alin.(2), 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, în cuantumul nominalizat în dispozitivul sentinței.

În atare situație, reieșind din cele relatate, Colegiul penal lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală și a individualizat eronat pedeapsa stabilită în privința inculpatului Petic Viorel.

În consecință, se conchide că prima instanță a făcut o corectă aplicare a dispozițiilor legii materiale, prin dispunerea condamnării în privința lui Petic Viorel, în baza art.art.42 alin.(2), 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, statuând just condițiile privind aplicarea pedepsei complimentare obligatorie - privarea de dreptul de a ocupa funcții publice.

9. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Sâli Radu, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 mai 2018, în partea stabilirii pedepsei, în cauza penală privindu-l pe *Petic Viorel xxxx*, cu menținerea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul central din 09 februarie 2018, prin care lui *Petic Viorel xxxx* recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.art.42 alin.(2), 327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa amendă 1 500 unități convenționale ce constituie 75 000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 6 ani.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 31 ianuarie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico